

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....ลับแล..... จังหวัด.....อุตรดิตถ์.....

ข้อมูล ณ วันที่.....๑๕.....เดือน.....กรกฎาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายชยพล รังสฤษฏ์นิธิกุล.....

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้บ้านเลขที่ ๑๑๑ หมู่บ้านท้องลับแลพัฒนา หมู่ ๑๐ ตำบลฝายหลวง

อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ๕๓๑๓๐

โทรศัพท์ ๐๘ ๙๕๖๕ ๓๘๘๕.....Facebookสวนรังสฤษฏ์.....

Line๐๘ ๙๕๖๕ ๓๘๘๕.....

เกิด พ.ศ. ๒๕๐๗ ปัจจุบันอายุ ๖๑ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา.ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์.

คณะ/สาขาวิชา-.....

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑,๖๕๑,๓๖๘..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๔.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ทุเรียน.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๔.....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้ที่ 1 การใช้ถ่านไบโอชาร์ ถ่านชีวภาพ เพื่อการปรับปรุงดิน แก้ปัญหาภัยแล้ง ในสวนทุเรียน

แปลงเรียนรู้ที่ 2 ระบบน้ำอัจฉริยะและการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

แปลงเรียนรู้ที่ 3 การเปรียบเทียบการเจริญเติบโตของทุเรียน โดยการเสริมรากและไม่เสริมราก

แปลงเรียนรู้ที่ 4 แหล่งเรียนรู้การปลูกทุเรียนหลากหลายสายพันธุ์ เช่น พันธุ์หลงลับแล พันธุ์หลินลับแล

พันธุ์หมอนทอง พันธุ์พื้นเมืองลับแล พันธุ์กบแม่เฒ่า พันธุ์กบสุวรรณ พันธุ์กบทองคำ

พันธุ์ก้านยาว พันธุ์นกหยิบ พันธุ์แดงอินโด พันธุ์ทองหลิงจาง พันธุ์หนามดำ พันธุ์สาธิตกา

และพันธุ์มูซานคิง

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๑๒.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การใช้ถ่านไบโอชาร์ เพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน แก้ไขปัญหาภัยแล้ง และลดการเผา

- ฐานการเรียนรู้ที่ 2 การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนครบวงจร
 ฐานการเรียนรู้ที่ 3 การขอการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร (GAP)
 ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การขอใบรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ทุเรียนหลงลับแล ทุเรียนหลินลับแล
 ฐานการเรียนรู้ที่ 5 การใช้พื้นที่ผลิตไม้ผลตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง
 ฐานการเรียนรู้ที่ 6 การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร อย่างมีประสิทธิภาพ
 ฐานการเรียนรู้ที่ 7 การจัดทำบัญชีฟาร์มและบัญชีครัวเรือน
 ฐานการเรียนรู้ที่ 8 การลดต้นทุนโดยใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการผลิตปุ๋ยจากเปลือกทุเรียน
 ฐานการเรียนรู้ที่ 9 การแปรรูปทุเรียน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้า
 ฐานการเรียนรู้ที่ 10 แผลงเศรษฐกิจ การใช้ชนโรงในการผสมเกสร
 ฐานการเรียนรู้ที่ 11 การปลูกทุเรียนสวนผสม รูปแบบวนศาสตร์
 ฐานการเรียนรู้ที่ 12 การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ฯ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๕. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน.....หลักสูตร ประกอบด้วย

๕.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๖..... หลักสูตร ประกอบด้วย

การลดต้นทุน มาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร Zoning บัญชีครัวเรือน “การผลิตทุเรียนคุณภาพ ด้วยเทคโนโลยีการจัดการสวนอย่างยั่งยืน” ทางเลือกในการผลิตตามความต้องการของชุมชนและการผลิตตามกิจกรรมแปลงใหญ่

๕.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๓..... หลักสูตร ประกอบด้วย

เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ และเกษตรผสมผสาน

๕.๒ หลักสูตรเสริม จำนวน๕..... หลักสูตร ประกอบด้วย

การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า องค์กรเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน แผนพัฒนาธุรกิจ หรือหลักสูตรอื่น ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและบริบทของชุมชน

๕.๓ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

ชื่อหลักสูตร: “การผลิตทุเรียนคุณภาพ ด้วยเทคโนโลยีการจัดการสวนอย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

เพื่อให้เกษตรกร มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตทุเรียนคุณภาพ ตามมาตรฐาน GAP

เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการสวนทุเรียนที่เหมาะสมกับพื้นที่สูงและสภาพภูมิอากาศของลับแล

เพื่อส่งเสริมการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และการจัดการศัตรูพืชโดยชีววิธี เพื่อสร้างทักษะในการดูแลทุเรียนให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด

เนื้อหาหลักสูตร

การเตรียมพื้นที่และการปลูกทุเรียน การเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่สูง การวางระยะปลูก ปรับปรุงดิน และการจัดการระบบน้ำ

การดูแลและบำรุงรักษา การใส่ปุ๋ยตามระยะพัฒนาของต้น การจัดการทรงพุ่มเพื่อให้รับแสงทั่วถึง การคลุมโคน ป้องกันวัชพืช

การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชโดยชีววิธี การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาและเมตาไรเซียม การติดตั้งกับดักแสงไฟ

การตรวจสอบคุณภาพและการเตรียมผลผลิตเพื่อการตลาด การดูอายุผลผลิตก่อนตัด เทคนิคการตัดแต่ง การบรรจุ และการขนส่ง

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

การบรรยายเชิงวิชาการ ถ่ายทอดโดยเกษตรกรต้นแบบ
ภาคปฏิบัติในแปลงเรียนรู้ สาธิตการดูแลทุเรียนในแต่ละช่วงอายุ ฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ดิน ใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี
กิจกรรมกลุ่มและเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิเคราะห์ปัญหาในสวนตนเอง การอภิปราย
แนวทางแก้ไขร่วมกัน

ติดตามหลังฝึกอบรม ลงพื้นที่ติดตามผล ร่วมประเมินการนำองค์ความรู้ไปใช้ จัดทำ
รายงานผลลัพธ์ของการฝึกอบรม

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

บทบาทของศพก. ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ศพก.อำเภอลับแล เป็นกลไกสำคัญในระดับพื้นที่ ที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีด้านการเกษตรให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถสนับสนุนแผนของจังหวัดในประเด็นต่อไปนี้ การสะท้อนปัญหาและความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่จริง การเสนอแนวทางการพัฒนาเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/สินค้าเกษตร การจัดกิจกรรมฝึกอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีในแผนงานของจังหวัด

วิธีการมีส่วนร่วมของศพก. ในการจัดทำแผน การรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ ข้อมูลปัญหา ความต้องการ และศักยภาพ วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเบื้องต้น การประชุมร่วมกับคณะกรรมการระดับอำเภอ/จังหวัด โดยประธานศูนย์ฯ เข้าร่วมประชุมจัดทำแผนร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ เสนอแผนหรือกิจกรรมที่ศพก.สามารถดำเนินการได้ เช่น การฝึกอบรม การจัดเวทีเรียนรู้ การทดลองแปลง บูรณาการกับหน่วยงานอื่น เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด สวพ.มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ฯลฯ จากนั้นปรับแผนให้สอดคล้องกับเป้าหมายจังหวัด
แนวทางที่ควรใช้ในการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ บูรณาการข้อมูล ใช้ข้อมูลจากแปลงเรียนรู้, ผลการติดตามจากนักวิชาการ, และข้อมูลจากเกษตรกร เพื่อสะท้อนความจริง ทำงานแบบมีส่วนร่วม เสนอแผนที่สามารถดำเนินการได้จริง เช่น กิจกรรมอบรม การสาธิต เทคโนโลยีใหม่ การเชื่อมโยงตลาด โดยเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์จังหวัด เช่น จังหวัดอุตรดิตถ์อาจเน้นผลไม้ (ยางสาด/ลองกอง) ศพก.ลับแล จากนั้นร่วมติดตามผลการดำเนินการตามแผน พร้อมเสนอแนวทางปรับปรุงแก้ไข

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

๖.๑ วิเคราะห์สถานการณ์และบริบทพื้นที่ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ เช่น ปัญหาด้านการผลิต ความต้องการของเกษตรกร พื้นที่เป้าหมาย และสินค้าเกษตรหลัก รวบรวมข้อมูลจากแปลงเรียนรู้ ผลการติดตามของเจ้าหน้าที่ และข้อเสนอของเกษตรกร

๖.๒ ประชุมวางแผนร่วมจัดประชุมภายในศูนย์ โดยมี แกนนำเกษตรกร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และภาคีเครือข่ายร่วมกันระดมความคิดเห็น พิจารณาแนวทางการถ่ายทอดเทคโนโลยี และการพัฒนาเกษตรกรเป้าหมาย

๖.๓ จัดทำร่างแผนรายศพก. จัดทำร่างแผนงาน/กิจกรรมที่ครอบคลุม ทั้งการบริหารจัดการศูนย์ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและองค์ความรู้ และการเชื่อมโยงเครือข่ายและตลาด

๖.๔ เสนอแผนต่อสำนักงานเกษตรอำเภอ/จังหวัด นำเสนอแผนต่อคณะกรรมการระดับอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการในแผนจังหวัด

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร้งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่อะไร การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

การทำอาชีพเกษตรกรรมในการปลูกไม้ผลของ นายชยพล รังสฤษฏ์นิธิกุล เริ่มต้นทำงานเป็นพนักงานดูแลระบบไฟฟ้า ประปา และระบบปรับอากาศในโรงแรมแห่งหนึ่ง ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๒๕-๒๕๔๘ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เริ่มหันเหและเป็นจุดเริ่มต้นในการทำการเกษตร โดยเริ่มนำเงินรายได้จากการทำงานในบริษัทเอกชน มาพัฒนาและปรับปรุงการทำสวนผลไม้ของครอบครัวที่มีอยู่เดิม เริ่มจากการปลูกปรับเปลี่ยนพันธุ์ทุเรียนจากพันธุ์ทุเรียนพื้นเมืองเป็นทุเรียนพันธุ์หมอนทอง พันธุ์หลงลับแล และพันธุ์หลินลับแล รวมทั้งการปลูกลองกองควบคู่กัน โดยใช้หลักการคิดแบบทำน้อยได้มาก ปลูกพันธุ์ทุเรียนที่ให้ผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด โดยเฉพาะการปลูกทุเรียนพันธุ์หลงลับแลและพันธุ์หลินลับแล เป็นการรักษาทุเรียนอัตลักษณ์พื้นถิ่นของจังหวัดอุดรธานีให้คงอยู่ต่อไป รวมทั้งทุเรียนทั้งสองพันธุ์ยังมีแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคสูง เนื่องจากมีรสชาติเฉพาะ รสชาติและเนื้อสัมผัสดีเป็นที่ต้องการของผู้รักการบริโภคทุเรียน สำหรับการปลูกและดูแลรักษาทุเรียนในช่วงแรกได้เริ่มจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และอาศัยประสบการณ์จากการดูแลรักษาทุเรียนพันธุ์พื้นเมืองที่ผ่านมาเป็นสิ่งช่วยเสริมในการปลูกและดูแลรักษาทุเรียน รวมทั้งการลองผิดลองถูกในการทำสวนผลไม้ของตนเอง จากนั้นจึงได้เริ่มพัฒนาความรู้ และทักษะต่าง ๆ ของตนเอง ด้วยการเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ ที่เข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรและการจัดการทุเรียนอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ปลูกแล้วนำมาปรับใช้กับสวนของตนเอง

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ พื้นที่แปลงปลูกไม้ผลประสบกับปัญหาทากภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ทำให้พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ต้นทุเรียนหักโค่นมากกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนต้นทุเรียนทั้งหมด ซึ่งได้ดำเนินการปลูกทุเรียนทดแทนต้นทุเรียนเดิมที่หักโค่น โดยเน้นการปลูกทุเรียนพันธุ์หลงลับแล และพันธุ์หลินลับแล เป็นหลัก และได้ดำเนินการจัดการดูแลรักษาสวนทุเรียน และลองกอง อย่างจริงจังมากขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ การทำสวนของตนเองไม่มีคนดูแลรักษาสวนเป็นหลัก และสวนผลไม้ของตนเองเริ่มให้ปริมาณผลผลิตที่สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้อย่างยั่งยืน จึงได้ตัดสินใจลาออกจากการเป็นพนักงานของบริษัทเอกชน เพื่อดำเนินการจัดการและดูแลรักษาสวนผลไม้ของตนเองอย่างเต็มตัว

ในช่วงฤดูแล้งปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ประสบปัญหาภัยแล้งอย่างรุนแรงทำให้ต้นทุเรียน และลองกอง เกิดสภาวะการขาดน้ำและยืนต้นตายจำนวนมากประมาณร้อยละ ๓๕ ของจำนวนต้นทุเรียนทั้งหมด ในต้นทุเรียนและลองกองที่เหลืออยู่รอดก็มีสภาพไม่สมบูรณ์ ในส่วนต้นทุเรียนที่ยืนต้นตายเกษตรกรแก้ปัญหาด้วยการปลูกทดแทนในแปลงเดิม ในส่วนต้นที่อยู่รอดได้ดำเนินการตัดแต่งทรงพุ่ม และวางระบบการให้น้ำชลประทาน ด้วยการฝังท่อพีวีซีไว้ใต้ดิน กระจายน้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ ได้ทรงพุ่ม ๑ ต้นต่อ ๑ จุด โดยมีแหล่งน้ำหลักคือ บ่อบาดาล

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP พืช) สำหรับการทำสวนทุเรียนปลอดภัยและให้ได้รับมาตรฐาน GAP โดยการแนะนำและการสร้างความเข้าใจของมาตรฐาน GAP พืช จากเจ้าหน้าที่เกษตรตำบลฝายหลวง สำนักงานเกษตรอำเภอลับแล เข้ามาให้คำแนะนำว่าจะทำอะไรให้ผลผลิตของเราได้รับมาตรฐานและมีแนวทางขยายการตลาดให้เพิ่มขึ้น จึงได้นำแนวทางที่ได้รับจากคำแนะนำมาปฏิบัติและปรับใช้ในแปลง และสมัครขอการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP พืช) กับศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุตรดิตถ์ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๒ กรมวิชาการเกษตร ซึ่งได้ปฏิบัติตาม ๘ ข้อกำหนด เพื่อรับรองแหล่งผลิต GAP พืช สำหรับกระบวนการผลิตที่ได้ผลผลิตปลอดภัย ปลอดจากศัตรูพืช และผลผลิตมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจของผู้บริโภค

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

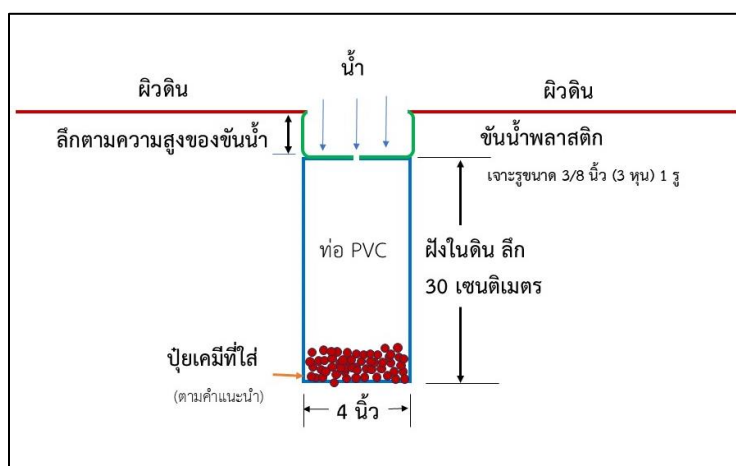
๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ด้านการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยีการผลิตหรือมีการปรับปรุงวิธีการผลิต ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่เหมาะสม (GAP) เทคนิคการตัดแต่งข้อผลเพื่อเพิ่มคุณภาพ และการผลิตถ่านชีวภาพ (Biochar) จากวัสดุเหลือใช้และเศษไม้จากแปลง ด้านการนำนวัตกรรมหรือการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การนำถ่านชีวภาพมาใช้ปรับปรุงดินและเก็บรักษาความชื้นในแปลงทุเรียน การใช้น้ำและปุ๋ยอย่างมีประสิทธิภาพ และเทคนิคการตัดแต่งข้อผลเพื่อเพิ่มคุณภาพ ส่วนด้านบริหารจัดการ ได้มีการวางแผนกระบวนการผลิต การจัดการผลผลิต และการจัดการด้านการตลาด (ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไป) รวมทั้งการแสวงหาองค์ความรู้ในการประกอบอาชีพและการเชื่อมโยงเครือข่าย

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ในกระบวนการผลิตทุเรียนของ นายชยพล รังสฤษฏ์ นิธิกุล โดยได้นำองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนที่ได้มาจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน และจากการศึกษาดูงานนอกสถานที่นำมาปรับและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งมีสภาพพื้นที่ปลูกที่มีความลาดชัน วิธีดำเนินการลดการใช้แรงงานภาคการเกษตรในทุกขั้นตอนกระบวนการผลิตทุเรียน และเพิ่มประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ จนเกิดนวัตกรรมหรือแนวทางการปฏิบัติใหม่ที่เป็นที่ยอมรับ และสามารถถ่ายทอดสู่เกษตรกรรายอื่น มีดังนี้

(๑) การใส่ปุ๋ยเคมีแบบใส่ลงในท่อพีวีซีขนาด ๔ นิ้ว ที่ขุดฝังลงไปในดิน โดยเกษตรกรได้ดำเนินการฝังท่อพีวีซีลึกลงไปดิน ๓๐ เซนติเมตร ซึ่งระดับของการฝังท่อพีวีซีจะฝังลึกจากระดับผิวดินถัดไปจาก ความสูงของชั้นพลาสติก (สูงประมาณ ๗-๑๐ เซนติเมตร) ดังแสดงในภาพที่ ๑๒ โดยทุเรียนในแต่ละต้นฝังท่อพีวีซี สำหรับใส่ปุ๋ยจำนวน ๔ จุด ทั้ง ๔ ด้านของรัศมีทรงพุ่มของต้นทุเรียน ซึ่งเกิดจากการนำองค์ความรู้ที่ได้รับการร่วม ทำงานวิจัยร่วมกับนักวิจัยของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ในช่วงปี ๒๕๕๗-๒๕๕๘ มา ประยุกต์ใช้ในแปลงตนเอง จากเดิมได้แนะนำการใส่ปุ๋ยเคมีแบบใส่ลงปุ๋ยเก่าแล้วฝังดินไว้บริเวณทรงพุ่มของต้น ทุเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ยเคมีที่ใส่ลงไปและลดการชะล้างของปุ๋ยแต่วิธีการนี้ต้องใช้แรงงานจำนวนมาก ในการขุดหลุมฝัง ซึ่งการใช้ท่อพีวีซีที่ขุดฝังลงไปในดินทำให้ลดการใช้แรงงาน สะดวกในการปฏิบัติ ไม่ทำให้เกิดขยะ ในดิน และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ยเคมีที่ใส่ลงไป

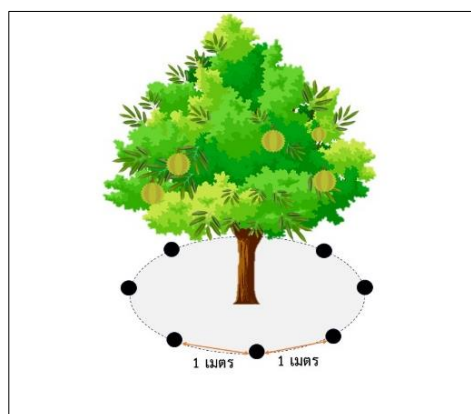

(๒) การใช้น้ำเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีในการป้องกันและกำจัดโรครากเน่าและโคนเน่าของทุเรียน (Root and Foot Rot) ที่เกิดจากเชื้อราไฟทอปทอรา (*Phytophthora palmivora* (Butler) Butler) โดยใช้ วิธีการตากเปลือกและเนื้อไม้ของบริเวณที่พบอาการที่เป็นโรคออกจนหมด จากนั้นทารอยแผลด้วยปูนแดงหรือสี ผุ่นสีแดงที่ผสมกับน้ำเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีทำให้ทั่วบริเวณที่ตากเนื้อออก ร่วมกับการใช้น้ำเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีใน การฉีดเข้าต้นทุเรียนบริเวณใกล้เคียงกับแผลที่ตากไว้ จำนวน ๓ จุด โดยเลือกใช้อุปกรณ์ขวดน้ำพลาสติกที่มี พลาสติกค่อนข้างหนา ขนาดบรรจุประมาณ ๓๕๕ มิลลิลิตรขึ้นไป ในแต่ละครั้งจะเติมน้ำเห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมี ปริมาณ ๖๐ มิลลิลิตรลงในขวด จากนั้นใช้อุปกรณ์สูบลมอัดแรงดันอากาศเข้าไปในขวดพลาสติกให้แน่นเพื่อทำให้น้ำ เห็ดเรืองแสงสตรีนรัศมีค่อย ๆ ซึมเข้าเนื้อไม้ของต้นทุเรียนบริเวณโดยรอบที่เป็นโรค ซึมผ่านตามท่อสายยางขนาด เล็กไปยังเข็มที่ปักกระจายลงไปในเนื้อไม้ทั้ง ๓ จุด

(๓) การใส่ถ่านชีวภาพ (Biochar) ลงในดินแบบขุดเป็นหลุมรอบทรงพุ่มของต้นทุเรียน เพื่อเก็บรักษาความชื้นภายในดินภายในแปลงทุเรียน ซึ่งในแต่ละหลุมจะขุดลึกประมาณ ๗๐ เซนติเมตร และแต่ละหลุมจะขุดห่างกันตามรัศมีทรงพุ่ม ๑ เมตร โดยถ่านชีวภาพที่นำมาใช้เกิดจากการนำวัสดุเหลือใช้ในแปลงของตนเองมาเผาตามกรรมวิธี ในกรณีทุเรียนปลูกใหม่จะใส่ถ่านชีวภาพรองก้นหลุมในการปลูก

(๔) การผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกของผลผลิตทุเรียน ที่เหลือจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์และการแกะเนื้อทุเรียนเพื่อแช่แข็ง โดยนำเปลือกของผลผลิตทุเรียนมากองรวมกันแล้วหมักตามกระบวนการ และมีการกลับกองปุ๋ยหมักเป็นระยะประมาณ ๓ เดือนต่อครั้ง) ในระหว่างการหมักใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาพ่นลงกองปุ๋ยเพื่อควบคุมเชื้อสาเหตุโรคพืชต่าง ๆ ในกองปุ๋ยหมัก ซึ่งการหมักจะทิ้งไว้ประมาณ ๑๒ เดือน เพื่อลดความเสี่ยงของเชื้อสาเหตุโรคพืชก่อนนำมาใช้ ก่อนใช้เกษตรกรได้ส่งตัวอย่างปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียนไปตรวจวิเคราะห์เชื้อสาเหตุโรคพืชที่สำคัญที่ห้องปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก จากการดำเนินงานผลิตปุ๋ยหมักที่ผ่านมายังไม่พบปัญหาของปุ๋ยหมักที่ผลิตได้

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการ อย่างละเอียด)

ขั้นตอนในการการเพิ่มผลผลิต ผลผลิตมีคุณภาพและปลอดภัย ได้แก่ การผลิตทุเรียนตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร มกษ.๙๐๐๑-๒๕๖๔ (GAP พืช) การเตรียมพื้นที่ การจัดการดูแลรักษา การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชและการเก็บเกี่ยวผลผลิต

การลดต้นทุนการผลิต เช่น การผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง (ปุ๋ยหมักเปลือกผลทุเรียน) การผลิตและใช้ถ่านชีวภาพในการปรับปรุงดิน การนำตัวอย่างดินไปตรวจวิเคราะห์เพื่อใช้ในการจัดการใส่ปุ๋ยเคมีอย่างเหมาะสม การผลิตน้ำหมักชีวภาพ การเลี้ยงเห็บแดง การใช้ชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี การใช้ผลิตภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีทางการเกษตร ได้แก่ ชีวภัณฑ์ ปุ๋ยหมักจากเปลือกผลทุเรียน และถ่านชีวภาพ มาใช้ในกระบวนการผลิตทุเรียนภายในสวนของตนเอง

การลดแรงงานคนในกระบวนการผลิตทุเรียน เช่น การใส่ปุ๋ยเคมีลงในท่อพีวีซีที่ฝังไว้ในดิน เพื่อช่วยลดแรงงานคนในการกลบฝังปุ๋ยเคมีและทำให้ปุ๋ยเคมีที่ใส่ลงไปไม่ถูกชะล้างตามความลาดเอียงของพื้นที่ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของปุ๋ยเคมีที่ใส่ลงไปในดิน

การรักษามาตรฐานของคุณภาพของผลผลิตทุเรียน (ด้านความสุกแก่ รสชาติ กลิ่น และเนื้อสัมผัสที่ดี) ให้กับผู้บริโภคทุเรียน โดยเก็บเกี่ยวผลผลิตตามอายุเก็บเกี่ยวของทุเรียนในแต่ละพันธุ์ มีการวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบเพื่อแก้ไขปัญหาของผลผลิตทุเรียนด้วยคุณภาพ หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียนแล้วจะนำผลผลิตมาพักในสถานที่จัดเก็บ ๑ วัน เพื่อคัดแยกผลผลิตไม่มีแมลงศัตรูพืชติดไปกับผลผลิต ก่อนส่งจำหน่ายไปยังลูกค้าที่ได้สั่งซื้อไว้ ซึ่งผลผลิตทุเรียนจะถูกบรรจุลงในกล่องกระดาษที่ช่วยป้องกันในการรักษาคุณภาพผลผลิตทุเรียน

ผลผลิตทุเรียนปลอดจากแมลงศัตรูพืช โดยเฉพาะปัญหาหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนติดไปกับผลผลิตทุเรียน ได้ดำเนินการตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร มกษ.๙๐๐๑-๒๕๖๔ (GAP พืช) ด้วยการสำรวจ วิเคราะห์ชนิดของแมลงศัตรูพืช ศึกษาลักษณะของผีเสื้อของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน (ตัวเต็มวัย) จากการใช้กับดักแสงไฟ (แบล็คไลต์) การกำจัดด้งตัวของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนในดินภายในแปลงปลูกตั้งแต่ช่วงปลายฤดูฝนและช่วงที่เริ่มมีฝนแรกเริ่มตกลึก ในกรณีพบผีเสื้อของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนที่กับดักแสงไฟจะเร่งดำเนินการใช้สารเคมีกำจัดแมลงศัตรูพืชป้องกันกำจัดตามชนิดของสารเคมี (ชื่อสามัญ) อัตราการใช้ และวิธีการใช้ตามคำแนะนำอย่างถูกต้อง รวมทั้งใช้วิธีการป้องกันกำจัดแบบผสมผสาน

การตลาดและการวางแผนการจำหน่ายผลผลิต มีการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายทางออนไลน์

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๓.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ชนิดพืช ทุเรียนหมอนทอง พื้นที่ ๒.๐๐๐๐ ไร่

๑.๒) ชนิดพืช ทุเรียนหลงลับแล พื้นที่ ๑.๐๐๐๐ ไร่

๑.๓) ชนิดพืช ทุเรียนหลินลับแล พื้นที่ ๑.๐๐๐๐ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) จำนวน.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน.....(ตัว)

๓.๓) จำนวน.....(ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ทุเรียน.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

รายการ ต้นทุนการผลิต/รายได้ (บาท/ไร่)

ค่าปุ๋ยเคมีบำรุงต้น	เป็นเงิน ๖,๑๖๕ บาท/ไร่
ค่าปุ๋ยเคมีบำรุงผล	เป็นเงิน ๘๒๕ บาท/ไร่
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช	เป็นเงิน ๔,๑๐๐ บาท/ไร่
ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืช	เป็นเงิน ๑,๒๔๐ บาท/ไร่
ค่าส่วนผสมการผลิตปุ๋ยหมักเปลือกทุเรียน	เป็นเงิน ๗๐๐ บาท/ไร่
ค่าผลิตหัวเชื้อชีวภัณฑ์	เป็นเงิน ๒๐๐ บาท/ไร่
ค่าจ้างแรงงานในการดูแลรักษาแปลง	เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท/ไร่
ค่าจ้างเหมาแรงงานทั่วไป	เป็นเงิน ๑๘,๐๐๐ บาท/ไร่
ค่าจ้างเหมาแรงงานเก็บเกี่ยวผลผลิต	เป็นเงิน ๑๔,๐๐๐ บาท/ไร่
ค่าไฟฟ้า	เป็นเงิน ๔,๒๐๐ บาท/ไร่
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น น้ำมันเชื้อเพลิง ซ่อมแซมอุปกรณ์	เป็นเงิน ๑,๘๐๐ บาท/ไร่
รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	เป็นเงิน ๖๙,๒๔๐ บาท/ไร่
รวมรายได้ (บาท/ไร่/ปี)	เป็นเงิน ๔๘๒,๔๘๓ บาท/ไร่
คงเหลือรายได้สุทธิ (บาท/ไร่/ปี)	เป็นเงิน ๔๑๓,๘๔๒ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....
เฉลี่ยรายได้วันละ.....-.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....
เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....-.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ทุเรียน.....
เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑,๖๕๑,๓๖๘.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

เกษตรกรได้รับการรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร (GAP พืช) ในชนิดพืชทุเรียนหมอนทอง ทุเรียนหลงลับแล และทุเรียนหลินลับแล ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๒ และได้รับมอบหนังสืออนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ทุเรียนพันธุ์หลงลับแล และพันธุ์หลินลับแล ในปี ๒๕๖๔ แม้ว่าผลผลิตทุเรียนส่วนใหญ่จะจำหน่ายให้กับกลุ่มผู้บริโภคภายในประเทศ เน้นช่องทางการจำหน่ายในกลุ่มผู้บริโภคทุเรียนคุณภาพดี ดังนั้นเกษตรกรจึงต้องรักษามาตรฐานการผลิตทุเรียนและรักษาชื่อเสียงผลผลิตทุเรียน ตามขั้นตอนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร เพื่อยืนยันคุณภาพและความปลอดภัยของผลผลิตทุเรียนจากแปลงให้กับผู้บริโภค ส่งผลทำให้ผลผลิตทุเรียนจากสวนรังสฤษฎ์ เป็นที่ต้องการของตลาดและมีการสั่งจองผลผลิตล่วงหน้าอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้นผลผลิตที่เกิดขึ้นยังมีปริมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการกลุ่มผู้บริโภค ดังนั้นเกษตรกรจึงสามารถกำหนดราคาของผลผลิตได้ทั้งฤดูกาลการผลิตส่งผลให้ผลผลิตทุเรียนมีมูลค่าเพิ่มขึ้น ผลตอบแทนต่อพื้นที่เพิ่มสูงขึ้น รายได้สุทธิที่เพิ่มขึ้นทำให้ความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความยั่งยืนและความต่อเนื่องในระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช ของแปลงผลผลิตทุเรียนของเกษตรกรต่อไป

ด้านการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยีการผลิตทุเรียน รวมทั้งการสร้างองค์ความรู้ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ยังมีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เพิ่มผลผลิตทุเรียนคุณภาพต่อพื้นที่ ลดต้นทุนการผลิต ช่วยแก้ไขปัญหาการผลิตในพื้นที่ และลดการใช้แรงงานคนในกระบวนการผลิต ทำให้เกษตรกรเกิดแรงจูงใจในการดำเนินงานในแปลงผลผลิตทุเรียนของตนเอง นอกจากนั้นยังเป็นกำลังผลักดันในการพัฒนาการผลิตทุเรียนให้เกิดความยั่งยืนและความต่อเนื่องในระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช ของแปลงผลผลิตทุเรียนของเกษตรกร

เกษตรกรมีเจตนารมณ์ในการประกอบอาชีพการเกษตร ในด้านไม้ผล เป็นทำการเกษตรอย่างยั่งยืน ปลูกไม้ผลแบบวนเกษตรป่าสีเขียว สร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง ต่อยอดในการดำเนินธุรกิจด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

- การผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาสำหรับใช้เองในช่วงที่กลุ่มเกษตรกรต้องการใช้ ในการควบคุมและการยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อสาเหตุโรคพืช ซึ่งเชื้อราไตรโคเดอร์มาจะเข้าไปครอบครองรากพืชได้รวดเร็วกว่าราสาเหตุโรคพืช

- การทดลองฝึกปฏิบัติการผลิตน้ำเห็ดเรืองแสงสีรีนรัศมี สำหรับใช้ในการควบคุมโรคไฟทอปธอร่าในต้นทุเรียน ซึ่งปัจจุบันกำลังรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและเทคนิคจากสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๒ จังหวัดพิษณุโลก และสำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร
- การใช้น้ำส้มคว้นไม้ และหัวน้ำส้ม แขนงไวท์กิ้งของต้นไม้ผลในสวน ในการเพื่อป้องกันและไล่แมลงศัตรูพืช

- การผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกทุเรียน เพื่อใช้ในการปรับปรุงดินและเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุให้กับดินภายในสวนซึ่งจะหมักนานประมาณ ๑ ปี ก่อนจะนำมาใช้ประโยชน์ ทำให้ช่วยลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีต่อไร่

- ในกระบวนการผลิตทุเรียน ได้หาแนวทาง/วิธีการจัดการดูแลรักษาที่จะช่วยลดการใช้สารเคมีภาคการเกษตรให้ลดลง การใช้สารเคมีการเกษตรตามความจำเป็น รวมทั้งใช้อย่างถูกต้องและถูกวิธี
- การสร้างสมดุลระบบนิเวศน์ในแปลงปลูก โดยการเลี้ยงปลาในบ่อเมนต์ที่มีการใช้กับดักแสงไฟในการล่อแมลงศัตรูพืชแขวนไว้บริเวณบนบ่อซีเมนต์ เพื่อให้แมลงตกที่ลงไปเป็นอาหารของปลาต่อไป

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

- การนำโมเดล BCG มาดำเนินงานขับเคลื่อนในการผลิตทุเรียนเพื่อให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรที่ใช้อย่างเต็มที่และนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมากขึ้น ดังนี้

เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เกษตรกรเน้นวางแผนการใช้ทรัพยากรและผลิตภัณฑ์อย่างมีคุณค่า การสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตและผลิตภัณฑ์แปรรูป จากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม รวมทั้งการนำเอาการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร

มกษ.๙๐๐๑-๒๕๖๔ และรับรองการอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ไทย (GI) มาต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตทุเรียน และการตรวจสอบย้อนกลับตลาดออนไลน์ในการรับรองคุณภาพผลผลิตของตนเอง

เศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) เน้นวางแผนการใช้ทรัพยากรและผลิตภัณฑ์อย่างมีคุณค่า สามารถหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ สร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ จากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ และวัฒนธรรม เช่น การผลิตถ่านชีวภาพ (Biochar) จากเปลือกผลทุเรียนและเศษกิ่งไม้ในแปลง การผลิตปุ๋ยหมักจากเปลือกทุเรียน

เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) รักษาฐานทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรม ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการปล่อยของเสียและการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น การเลี้ยงชันโรงเพื่อช่วยผสมเกสรทุเรียนในแปลง การจัดการแมลงศัตรูพืชและโรคพืชแบบผสมผสานและนำชีวภัณฑ์มาใช้ทดแทนสารเคมี รวมถึงการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

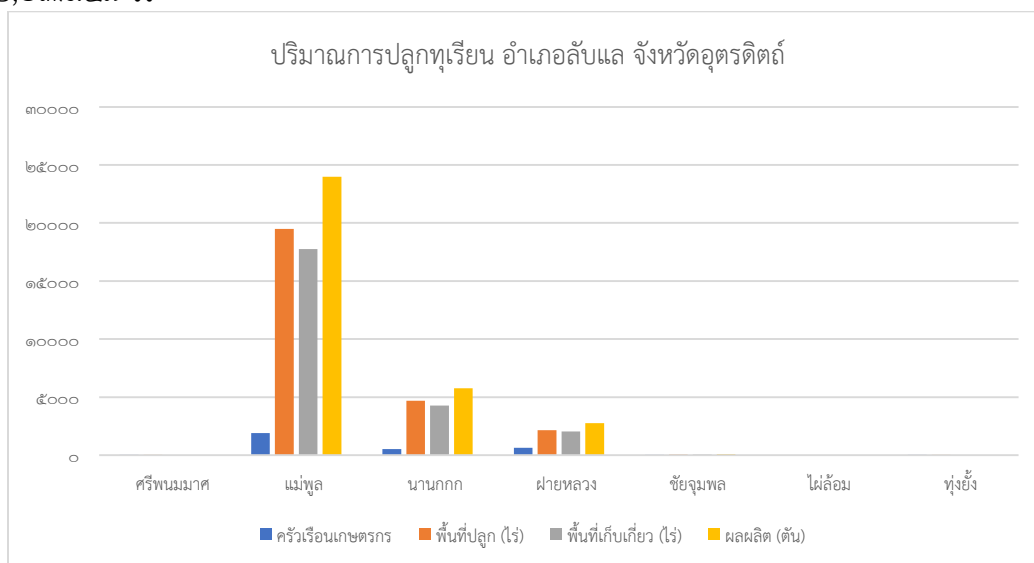
การพัฒนาโมเดลเศรษฐกิจ BCG จะพัฒนา ๓ เศรษฐกิจไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในการทำการเกษตรอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับหลักการของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

อำเภออ่าวลึก จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ปลูกทุเรียน จำนวน ๒๖,๗๑๙.๙๙ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลแม่พูล จำนวน ๑๙,๗๒๓.๓๗ ไร่ รองลงมาคือตำบลนากก จำนวน ๔,๘๙๐.๐๕ ไร่ และตำบลผายหลวง จำนวน ๒,๐๙๘.๕๗ ไร่

นายชยพล รังสฤษฏ์นิธิกุล ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ได้ดำเนินการผลิตทุเรียนผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร มกษ.๙๐๐๑-๒๕๖๔ รหัสรับรอง กษ ๐๓-๙๐๐๑-๕๓-๑๑๑-๐๐๐๔๕๒ และเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ของอำเภออ่าวลึก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นเกษตรกรผู้นำด้านการจัดการแปลงทุเรียนในพื้นที่สูงในเขตภาคเหนือตอนล่าง ได้พัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตทุเรียนแบบครบวงจร นำร่องชาวสวนทุเรียนที่เน้นการผลิตทุเรียนให้ได้

มาตรฐานและคุณภาพตรงตามตลาดและผู้บริโภคต้องการ สร้างรายได้เพิ่มขึ้นให้เครือข่ายเกษตรกรเชื่อมโยงกับการพัฒนาการผลิตทุเรียนและการเกษตรในพื้นที่การผลิตไม้ผลในจังหวัดอุดรดิตถ์และจังหวัดใกล้เคียง เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านองค์ความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ ของทุเรียน ให้กับเกษตรกรเพื่อช่วยในการยกระดับผลผลิตต่อพื้นที่และคุณภาพให้สูงขึ้น รวมทั้งมีคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกทุเรียนไปต่างประเทศ ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต จนถึงวางแผนการตลาด ด้วยองค์ความรู้และนวัตกรรมที่ได้จากการปฏิบัติจริง ทำให้ผลผลิตของสวนรังสฤษฎ์เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคเป็นอย่างสูง โดยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคตลอดเวลาที่ผ่านมา ซึ่งปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ทุเรียนเมืองลับแล ซึ่งในปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๑๐๐ ราย พื้นที่ประมาณ ๘๐๐ ไร่ ให้มีผลผลิตต่อพื้นที่และปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัด ทำให้มีส่วนเพิ่มรายได้ของชุมชน ชุมชนมีความเข้มแข็งและยั่งยืน ส่งผลให้การผลิตทุเรียนและไม้ผลเกิดความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรในอำเภอลับแล ตามปฏิทินการผลิต โดยในพื้นที่จะเริ่มเก็บผลผลิต ในช่วงระหว่างมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม เก็บเกี่ยวสูงสุดในเดือนกรกฎาคม โดยมีปฏิทินการเพาะปลูกทุเรียน ในอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ทุเรียน												

สัญลักษณ์

ช่วงดูแลรักษาก่อนให้ผล

ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ปัญหาในพื้นที่ คือ เกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินไม่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้า ภัยพิบัติ (แล้ง) สินค้าเกษตรส่งออกต่างประเทศไม่ได้ ราคาสินค้าการเกษตรตกต่ำ สินค้าการเกษตรยังมีการควบคุมคุณภาพไม่ตึง ปัญหาโรคแมลงศัตรูพืช ขาดแคลนแหล่งเงินทุน จึงให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ โดยเป็นจุดศูนย์กลางในการส่งเสริม/ถ่ายทอดความรู้ในการผลิตพืชให้ปลอดภัย ได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP อินทรีย์ หรือมาตรฐานอื่น ๆ ประสานหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อนำสินค้าที่มีมาตรฐานไปจำหน่าย พร้อมทั้งขับเคลื่อนตลาดออนไลน์ ให้คำแนะนำด้านเพิ่มช่องทางทางการตลาด อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การขายออนไลน์ การมีระบบเคลมสินค้า ขับเคลื่อนการจัดทำแบรนด์สินค้าของกลุ่ม

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

เกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอลับแล ได้ใช้ ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพบนพื้นที่สูง ช่วยแก้ไขปัญหาการผลิตทุเรียนแบบครบวงจร ทำให้เป็นที่รู้จักของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเกษตรกรทั้งในชุมชนและนอกชุมชน และประชาชนทั่วไป ทำให้เกษตรกรต้นแบบมีบทบาทในการเป็นผู้นำชุมชนในหลายด้าน ได้แก่

เป็นผู้นำการพัฒนาชุมชนด้านการน้อมนำแนวทางพระราชดำริฯ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกพืชหลักเป็นทุเรียนและลองกอง

การใช้ ศพก. เป็นศูนย์รวมเชื่อมโยงเครือข่ายสร้างกิจกรรม ความสามัคคีกลมเกลียวของชุมชน

เกษตรกรต้นแบบมีจิตอาสา เสียสละเพื่อส่วนรวม มีทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ เป็นเกษตรกรต้นแบบอย่างแท้จริง สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทุเรียน การแปรรูป และการตลาด สู่เกษตรกรรายอื่น ๆ และประชาชนทั่วไปได้อย่างดี

การขับเคลื่อน ศพก. สู่การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ทุเรียนเมืองลับแล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทุเรียนพันธุ์หลงลับแลและพันธุ์หลินลับแล ซึ่งเป็นทุเรียนพันธุ์อัตลักษณ์ของอุตรดิตถ์

การสร้างกลุ่มไลน์ “แปลงใหญ่ทุเรียนเมืองลับแล” เพื่อส่งข่าวสารประชาสัมพันธ์ด้านต่าง ๆ การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ (ประชุม อบรม การลงมือปฏิบัติ) การสอบถามปัญหาในการผลิตทุเรียน ช่องทางการถ่ายทอด/เผยแพร่เทคโนโลยีและองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตทุเรียนในพื้นที่ให้กับสมาชิกกลุ่มและผู้สนใจ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

โดยนายชยพล รังสฤษฏ์นิธิกุล เป็นวิทยากรในการบรรยายในเรื่อง ฐานการเรียนรู้ การใช้ถ่านไบโอชาร์ การขอการรับรองมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร (GAP) การขอใบรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) การลดต้นทุนโดยใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ย และในเรื่องพันธุ์ทุเรียนและการผลิตทุเรียนในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง สำหรับในฐานการเรียนรู้อื่น ๆ จะมีสมาชิกในแต่ละรายรับผิดชอบเป็นวิทยากรบรรยาย

การเป็นประธานกลุ่มแปลงใหญ่ทุเรียนเมืองลับแล และเป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ของอำเภอลับแล (สินค้าหลัก : ทุเรียน) จังหวัดอุตรดิตถ์ นับเป็น

ต้นแบบการขับเคลื่อนนโยบายโมเดล BCG อย่างเป็นรูปธรรม นำมาใช้ปฏิบัติจริงในสวน และสามารถขยายผลโดยเป็นแหล่งเรียนรู้ แหล่งศึกษาดูงานในกระบวนการผลิตทุเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร และเป็นวิทยากรที่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ และเทคโนโลยี ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังเป็นตัวแทนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในพื้นที่ในการเสนอข้อมูล ความต้องการในการพัฒนาการผลิต และปัญหาการผลิต ให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลที่ถูกต้อง

การเผยแพร่แบบอย่างในกระบวนการผลิตสู่การขยายผลผ่านสื่อโซเชียล

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

เกษตรกรต้นแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ โดยมีบทบาทดังนี้ เป็นประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ สินค้าหลักทุเรียน ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ทุเรียนเมืองลับแล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ Smart Farmer ต้นแบบจังหวัดอุตรดิตถ์ ผู้นำกลุ่มเกษตรกรหรือชุมชนในการผลิตทุเรียนในตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ และตัวแทนกลุ่มเกษตรกรในการเข้าประชุมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำในการรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคนิค และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิต/การแปรรูป/การตลาด รวมทั้งเป็นผู้นำในการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรรายอื่น ๆ เคยดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๑๐ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

นายชยพล รัชสกุลนิธิกุล มีการพัฒนาในการเรียนรู้นวัตกรรม องค์ความรู้ และเทคโนโลยีในการผลิตทุเรียนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง ทั้งในการเข้าร่วมการประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และฝึกปฏิบัติ จากหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนในแหล่งปลูกต่าง ๆ และภาคเอกชน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในการผลิตทุเรียนอย่างสม่ำเสมอ และนำองค์ความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในแปลงปลูกทุเรียนของตนเองและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกรที่สนใจ นอกจากนั้นยังได้ทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีด้านการผลิตด้วยตนเองให้เหมาะสมกับการจัดการแปลง แรงงานภาคการเกษตร และลดต้นทุนการผลิต จากนั้น จากบทบาทเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอลับแล ได้ใช้ ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตทุเรียนคุณภาพบนพื้นที่สูง ช่วยแก้ไขปัญหาการผลิตทุเรียนแบบครบวงจร ทำให้เป็นที่รู้จักของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งเกษตรกรทั้งในชุมชนและนอกชุมชน และประชาชนทั่วไป ทำให้เกษตรกรต้นแบบมีบทบาทในการเป็นผู้นำชุมชนในหลายด้าน อาทิเช่น เป็นผู้นำการพัฒนาชุมชนด้านการน้อมนำแนวทางพระราชดำริฯ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง การปลูกพืชหลักเป็นทุเรียนและลองกอง การใช้ ศพก. เป็นศูนย์รวมเชื่อมโยงเครือข่ายสร้างกิจกรรม ความสามัคคีกลมเกลียวของชุมชน เป็นเกษตรกรต้นแบบมีจิตอาสา เสียสละเพื่อส่วนรวม มีทักษะความรู้ และประสบการณ์ เป็นเกษตรกรต้นแบบอย่างแท้จริง สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิตทุเรียน การแปรรูป และการตลาด สู่เกษตรกรรายอื่น ๆ และประชาชนทั่วไปได้อย่างดี

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน สิ่งที่ภาคภูมิใจที่สุดในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ในการทำการเกษตรและเป็นการกำลังใจในการพัฒนาการทำการเกษตรของตนเองต่อไปคือ เป็นตัวแทน ร่วมกับจังหวัดอุดรดิตถ์และหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดอุดรดิตถ์ ในการได้มีโอกาสเข้าเฝ้าทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายผลผลิตทุเรียนพันธุ์หลงลับแลและพันธุ์หลินลับแล ถวายแด่ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นผลผลิตทุเรียนจากแปลงที่ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร ในครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕ ณ วังสระปทุม และครั้งที่สองได้เข้าเฝ้าทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายผลผลิตทุเรียนพันธุ์หลงลับแล เมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ วังสระปทุม

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการการร่วมกิจกรรมจิตอาสา

- เป็นช่างซ่อมระบบน้ำประปาหมู่บ้าน
- สนับสนุนเงิน ในการพัฒนาหมู่บ้านในกิจกรรม วันสำคัญ
- กิจกรรมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปลงใหญ่ทุเรียนเมืองลับแล ในการช่วยเหลือผู้

ประสบอุทกภัยในพื้นที่จังหวัดสุโขทัย ในส่วนของอาหารและน้ำดื่มให้กับผู้ประสบอุทกภัย ในปี ๒๕๖๗

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม เกษตรกรได้นำแปลงทุเรียนและไม้ผล “สวนรังสฤษฏ์” ในพื้นที่หมู่ ๑๐ ตำบลฝายหลวง อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ สินค้าหลัก ทุเรียน เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นสถานที่การศึกษาดูงานในกระบวนการผลิตทุเรียนพันธุ์หมอนทอง พันธุ์หลงลับแล พันธุ์หลินลับแล และพันธุ์อื่น ๆ ในการผลิตในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยนายชยพล รังสฤษฏ์นิธิกุล เป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ทางด้านพันธุ์ เทคโนโลยีการผลิต เทคโนโลยีการใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจทั้งในพื้นที่ของศพก. และการบรรยายในสถานที่อื่น ๆ รวมทั้งนำองค์ความรู้ที่ได้ปรับใช้ด้วยตนเองจนประสบความสำเร็จ เช่น การผลิตทุเรียน การผลิตถ่านชีวภาพและการใส่ถ่านชีวภาพในแปลง เทคนิคการใส่ปุ๋ยเคมี การผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง การใช้ชีวภัณฑ์ และระบบการให้น้ำชลประทาน เป็นต้น ถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เพื่อนเกษตรกรรายอื่น ๆ และผู้สนใจทั่วไป นำไปสู่การใช้ประโยชน์ในพื้นที่ ทำให้เกิดการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตทุเรียนเป็นวงกว้างทั้งในเขตจังหวัดอุดรดิตถ์และจังหวัดใกล้เคียง มีส่วนช่วยยกระดับรายได้และสร้างมาตรฐานการผลิตทุเรียนที่ปลอดภัยให้กับชุมชนและสังคม ส่งผลให้นายชยพล รังสฤษฏ์นิธิกุล เป็นที่ยอมรับของเกษตรกรด้วยตนเอง ชุมชน และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ยังมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน หน่วยงานราชการ จังหวัดอุดรดิตถ์ และหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ เช่น ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ การจัดงานผลผลิตทุเรียน และลองกอง ที่ผลิตในพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นสถานที่จัดการอบรม ประชุม และศึกษาดูงานของหน่วยงานภาครัฐ ในปี ๒๕๖๗ ที่ผ่านมา

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ดำเนินการทำเกษตรโดยใช้หลักการคิดแบบทำน้อยได้มาก วางแผนการผลิตด้วยหลักการตลาดนำการผลิต ยึดความเหมาะสมตามแผนการใช้ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ วางแผนการผลิตที่เหมาะสมกับพื้นที่และสภาพแวดล้อม ทำให้ได้รับผลตอบแทนสูงจากการใช้พื้นที่อย่างเหมาะสม ตลอดจนใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ ประโยชน์สูงสุด ด้วยความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมผลิตทุเรียนที่เน้นคุณภาพและความปลอดภัยต่อตนเอง สภาพแวดล้อม และผู้บริโภค รวมทั้งการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาสทางการตลาด ตลอดจนการเข้าถึงใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี (การผลิต/แปรรูป/ตลาด) การพัฒนาองค์ความรู้ในการผลิตทุเรียนให้ได้คุณภาพและการแก้ไขปัญหาในกระบวนการผลิตที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง เช่น การป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (การใช้สารเคมีทางการเกษตรผสมผสานกับการใช้ชีวภัณฑ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์)

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

ถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หมู่ที่ ๑๐ ต.ฝายหลวง อ.แก่งเลิงจาน จ.อุดรดิตถ์ ณ วันอังคารที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๘ โดย

นายไพฑูรย์ ทองสนิท	ตำแหน่ง เกษตรอำเภอลับแล
นางสาวชญญา พริกศิริคำใส	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญ
นายไพศาล อุดอิน	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นางสาวนงนุช ใจเงิน	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
นางสาวธนัญชนก คำไท้	ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

กระบวนการถอดบทเรียน สำนักงานเกษตรอำเภอลับแล เลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับบริบท ความรู้ และลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเกษตรกรที่อาจมีพื้นฐานความรู้ต่างกัน ดังนั้นเครื่องมือควรเรียบง่าย เข้าใจง่าย และเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลัก โดยการการสนทนากลุ่ม ใช้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน เกษตรกรสามารถเล่าเรื่องราว ความสำเร็จ ความล้มเหลว เหมาะสำหรับการถอดบทเรียนจากประสบการณ์ที่ผ่านมา

จากนั้นใช้แผนที่ความคิด (Mind Mapping) ช่วยวิเคราะห์และจัดระบบความคิด สรุปลองค์ความรู้ จากประสบการณ์ได้ชัดเจน เกษตรกรสามารถช่วยกันสร้างผังความคิดร่วมกันได้ง่าย ให้เกษตรกรเล่าเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริง วิธีนี้เข้าใจง่ายและดึงประสบการณ์ที่แท้จริงออกมาได้ดี จากนั้นจัดเวทีสรุปบทเรียน เปิดพื้นที่ให้เกษตรกรพูดคุย แสดงความคิดเห็น ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

-ไม่มี

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ศพก. อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้และถ่ายทอดด้านชีวภาพ ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล (ทุเรียน)

สินค้าหลัก : ทุเรียน

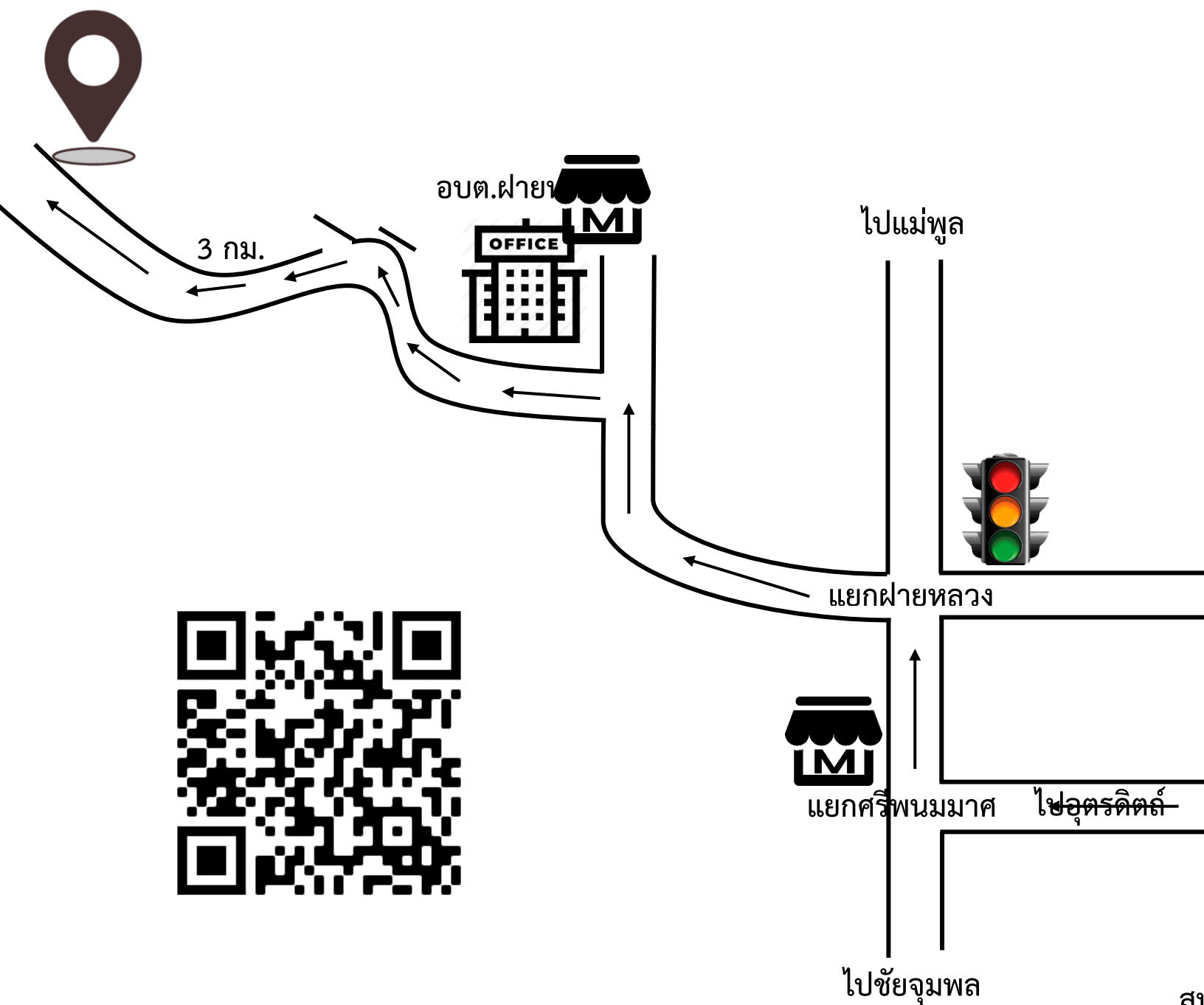
พื้นที่เป้าหมาย : ๕,๐๐๐ ไร่

เกษตรกรเป้าหมาย : ๕๐๐ ราย

พิกัด : Z ๔๗ X ๖๐๖๔๘๑ Y ๑๙๕๕๔๘๙๒

ระดับการพัฒนาของศูนย์ฯ :

แผนที่ศูนย์การเรียนรู้

การออกงานประชาสัมพันธ์การจัดงานเกี่ยวกับผลผลิตทุเรียนที่ผลิตในพื้นที่จังหวัดอุดรดิถีในระดับจังหวัด การออกบูธ การออกสื่อประชาสัมพันธ์ในสื่อโซเชียลต่าง ๆ เป็นการสร้างการรับรู้ให้กับผู้บริโภคเพิ่มขึ้น และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์คุณภาพทุเรียนผ่านทางช่องทางโทรทัศน์

การออกงานประชาสัมพันธ์การจัดงานเกี่ยวกับผลผลิตทุเรียนที่ผลิต ในพื้นที่จังหวัดอุดรดิถี

การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ทุเรียนหลงลันแลและทุเรียนหลินลันแล ผ่านทางโทรทัศน์ช่อง NationTV เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ในเรื่อง “ทุเรียนล้ำๆ หอมทั่วทั้งลันแล | เรื่องดีมีอยู่จริง” หรือผ่านทาง <https://www.youtube.com/watch?v=v4Ch7k9eZwQ>

การแปรรูปผลผลิต เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเกษตรกรในการแปรรูปผลผลิตทุเรียนสด โดยเฉพาะการนำผลผลิตที่มีขนาดผลหรือลักษณะไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ซึ่งถ้านำไปจำหน่ายจะได้ราคาผลผลิตต่อกิโลกรัมค่อนข้างต่ำ จึงนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตทุเรียน ในปัจจุบันได้ดำเนินการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ๓ ชนิด คือ ทุเรียนทอด ทุเรียนกวน และการแกะเนื้อทุเรียนพันธุ์หลงลันแลและพันธุ์หลินลันแลเพื่อแช่แข็ง โดยการผลิตทั้ง ๓ ผลิตภัณฑ์จะผลิตตามปริมาณความต้องการของตลาดและผู้บริโภค ส่งผลทำให้ผลิตภัณฑ์มี

คุณภาพและความใหม่จึงเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคอย่างต่อเนื่อง ทำให้ช่วยเพิ่มช่องทางการเกิดรายได้ของเกษตรกรจากการจำหน่ายผลผลิต จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป นอกจากนั้นการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ในการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมสวนผลไม้และสวนทุเรียน รวมทั้งการพักค้างคืนของนักท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์เพื่อสัมผัสวิถีชีวิตของคนชาวสวนผลไม้เมืองลับแล

ปัจจุบันมีการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ทุเรียนแปรรูปให้มีคุณภาพและมาตรฐานในทุกขั้นตอนสินค้าของการผลิต โดยการนำเครื่องจักรมาใช้ในกระบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และมีการบริหารจัดการในแต่ละขั้นตอนการแปรรูปผลิตภัณฑ์อย่างเป็นระบบ

รูปแบบตราสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ทุเรียนของสวนรังสฤษฎ์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ทุเรียนทอด ทุเรียนกวน ที่จำหน่ายตามความต้องการของตลาด

การแกะเนื้อทุเรียนพันธุ์หลงลับแล และพันธุ์หลินลับแล ที่ผ่านการแช่แข็งสำหรับจำหน่าย

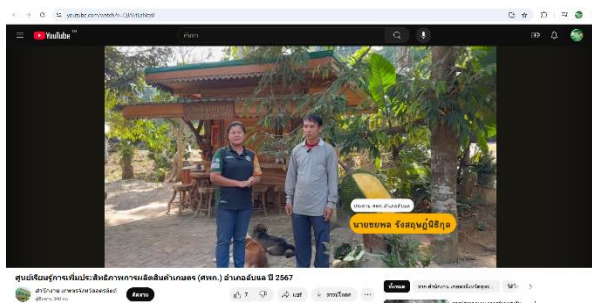
การเลี้ยงชันโรงสำหรับไว้ช่วยผสมเกสรของดอกทุเรียนภายในสวนไว้ โดยผลผลิตทุเรียนจะถูกบรรจุลงในกล่องกระดาษที่ช่วยป้องกันในการรักษาคุณภาพผลผลิตทุเรียน

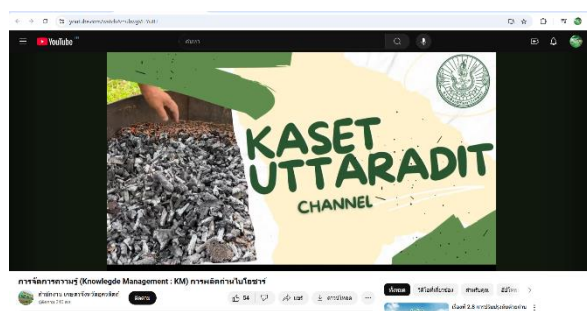
การเก็บเกี่ยวและการขนย้ายผลผลิตทุเรียนของสวนรังสฤษฏ์ ซึ่งเก็บเกี่ยวเฉพาะผลทุเรียนที่ได้
อายุเหมาะสมและสุกแก่ตามกำหนด

การพักและเก็บรักษาผลผลิตที่มีการจัดการอย่างถูกต้องลักษณะของสถานที่ และการส่งจำหน่าย
การเผยแพร่เทคโนโลยีการผลิตทุเรียนของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอลับแล ปี ๒๕๖๗ เผยแพร่ใน <https://www.youtube.com/watch?v=QJA๖tEzNcxo>

การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) การผลิตถ่านไบโอชาร์ เผยแพร่ใน
<https://www.youtube.com/watch?v=ubwgVFiyutU>

การเผยแพร่เทคโนโลยีของ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอ ลับแล ผ่านทางโทรทัศน์ช่อง ๙ MCOT HD ในรายการเรื่องพลบค่ำ เรื่อง “ถ่านจากเปลือกทุเรียน
ลดปัญหาขยะ” เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๔ และเผยแพร่ผ่านทาง youtube :
<https://www.youtube.com/watch?v=ZNjnmouJRw๔>

